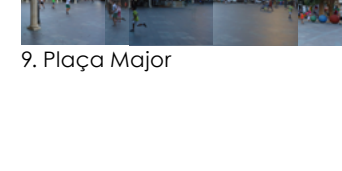


_Paisatge cultural

Els Bens d'Interès Cultural i Patrimonial, així com qualsevol àrea amb grau de protecció; elements reconeguts socialment per la seua importància en la història o pel seu valor propi, presenten un paper destacable en la reserva del sòl, i per tant, també formen part de la xarxa d'infraestructura verda, ja que sense ells es veuria afectada la identitat local.



Imatges més represen-
tatives d'Alzira:



_Paisatge fluvial

El riu Xúquer al seu pas per la ciutat d'Alzira ha hagut d'alterar el seu llit per tal d'adaptar-se a les necessitats que li exigia la ciutat.

En aquesta apartat de la lectura del paisatge fluvial, apareix l'evolució històrica que relaciona la forma i el creixement de la ciutat amb el riu.

EVOLUCIÓ HISTÒRICA D'ALZIRA

Al passat, Alzira va estar fortament vinculada al riu Xúquer.

Tot i que hi ha una gran quantitat de restes arqueològiques que indiquen les diferents etapes que hi ha hagut a Alzira (restes del Paleolític, del Neolític, de l'Edat de Bronze, de l'època romana), alguns historiadors afirmen que van ser els àrabs qui fundaren la ciutat amb el nom de “Al-Yazirat Suquar”, que significa “L'illa del Xúquer”, ja que durant aquella època era el riu qui formava el contorn urbà.

La població islàmica, al temps que es feia forta amb les muralles, es protegia de les envestides del riu i dels enemics.

Durant aquest domini musulmà, la població va ser tan important que fins i tot arribaren a tindre governació pròpia.

Després de la conquesta de València, el rei Jaume I va conquerir Alzira en l'any 1242. Jaume I va decidir quedar-s'hi a

viure i li va concedir infinitat de privilegis a la ciutat (posteriorment, en 1705, amb la proclamació de l'arxiduc Carles com a rei, aquests privilegis foren abolits). El rei va promoure la construcció de la Sèquia Reial del Xúquer ¹. Es tracta d'una infraestructura de gran longitud que va permetre ampliar el reg fins milers d'hectàrees de la zona.

El Xúquer va ser navegable fins a Alzira per vaixells de petit tonatge, navegació que es va mantenir fins al segle XVI.

Al llarg de la història, la ciutat s'ha vist afectada per nombroses inundacions, però van ser les de 1320, 1472, 1590, 1864, 1884, 1916 i la de 1982 les riudes que més danys van produir.

Entre 1308 i 1329 es va construir el pont de Santa Maria, que després seria anomenat pont de Sant Gregori, per tal d'unir, per l'esquerra de l'illa, el Xúquer amb les terres de cultiu i el raval de Santa Maria.



Fig. 30. Dibuix de l'època de Al-Yazirat Suquar, “L'illa del Xúquer”.

¹Fundació de la Sèquia Reial del Xúquer.

La conservació i ampliació dels regadius islàmics va ser clau en l'estratègia territorial de Jaume I al Regne de València. Per atraure als cristians, el monarca va impulsar la construcció de noves sèquies que asseguraren el millor rendiment de la terra i major densitat de població. Aquest gran canal estava destinat a regar les terres situades a la marge esquerra del Xúquer.

Les primeres obres de la Sèquia –coneguda aleshores com Nova d'Alzira – daten de 1258.

Actualment, després de 750 anys, la Sèquia Reial del Xúquer, continua sent l'arteria principal del regadiu tradicional valencià. Administra les aigües del riu en les comarques de la Ribera i L'Horta Sud, abastint a 22.000 ha de terres de cultiu.



Fig. 31. Pont de Sant Gregori.



Fig. 32. Plànol d'Alzira abans del 1914.



Fig. 33. Pont de Sant Bernat.



Fig. 34. Vistes de la maqueta de l'illa del Xúquer.

Des del segle XIV, anava produint-se una expansió urbana d'Alzira cap a l'Est del meandre. En aquesta direcció els ravals estaven comunicats únicament pel que era el Pont de Sant Bernat. Pont que va ser molt important perquè donava centralitat al poble, fent d'aquest un nus de comunicació amb els pobles veïns.

Vers 1880 o 1890, les muralles van ser enderrocades per la consolidació dels nous barris de la part oriental del meandre.

Després de la primera guerra mundial se va substituir el pont de Sant Gregori pel Pont de Ferro, suposant el tancament del braç residual i l'alçament del malecó o dic de protecció.

En 1967, es va eliminar el braç del riu Xúquer per tal d'evitar les continues inundacions que tants perjudicis ocasionaven al poble. La desviació del riu i la dessecació del seu llit, va fer desaparèixer el pont de Sant Bernat.

A l'octubre de 1982 es va produir la

Pantanada de Tous. Tota la comarca va quedar tràgicament inundada per les aigües del Xúquer quan es va trencar la presa de Tous. Aquest succés va crear un fort temor en els ciutadans per si en qualsevol moment el riu volguera tornar al seu llit natural causant infinitat de desperfectes i danys al seu pas.

A mesura que la nova ciutat anava creixent, es muntava a base de quadrícules –sovint deformades– en contrast amb la ciutat “peninsular” que s'organitzava de forma irregular –excepte a l'eix i a la plaça central–. La trama cada volta més compacta s'ordenava al llarg del carrer Reis Catòlics – Doctor Ferran, connectant eixamples i ravals antics.

Al tractar-se d'un important nus logístic, el ferrocarril va arribar prompte a Alzira, el 1853. L'arribada va afavorir notablement el comerç i la indústria. L'estació de ferrocarril es situa a l'altre costat del riu, fent més difícil l'accés per als vianants. Actualment, el nucli antic, els barris de les Barraques i de l'Estació (a l'Oest del

poble) no han crescut gaire, mentre que a l'avinguda dels Sants Patrons –on antigament passava el riu– i als voltants s'han concentrat gran quantitat d'edificis en altura. A les afores de la ciutat han sorgit diversos nuclis de població, caracteritzats per una edificació d'adossats i xalets particulars com són: El Racó, El Respirall, El Pla de Corbera, La Barraca d'Aigües Vives, La Garrofera, Sant Bernat i Vilella.

Gràcies a la consolidació del seu paper comercial, residencial i industrial sobre una estable base agrària, la ciutat continua essent un dels primers nuclis de producció de cítrics del País i centralitza un gran complex industrial, amb una organització i xarxa comercial ben implantades.

A diferència de grans ciutats com València –qui ha volgut guardar el record dels orígens de la ciutat i el que era el pas natural del riu amb un gran programa paisatgístic, ambiental, cultural i social–, la ciutat d'Alzira, en el seu dia va optar per transformar el llit de l'antic meandre en grans avingudes articuladores amb

edificis de entre deu i dotze altures.

Des que es va desviar el riu Xúquer, fins l'actualitat, aquest va quedar desvinculat de la ciutat, ja que quasi tot el creixement urbà es produïa en sentit contrari. A les marges del riu començaren a aparèixer signes de falta de manteniment, contaminació produïda pel llançament d'envasos i altres residus, un creixement desmesurat de les espècies vegetals no autòctones, la mort de molts peixos...

La necessitat d'ampliar la ciutat, produïda pel sector immobiliari, i la gran ocupació del terme municipal pel Sud, Est i Nord, han propulsat la urbanització d'un nou barri cap al Nord-Oest de la ciutat, prop del riu. El nou barri, Tulell, pretén tornar a vincular Alzira amb el Xúquer, intentant que aquest espai que ha estat abandonat pels ciutadans i a esquenes de la ciutat durant tants anys, ara forme part d'ella. Per tal d'aconseguir un vincle fort entre ciutat i riu, l'Ajuntament d'Alzira ha realitzat el projecte del passeig fluvial a les marges del Xúquer.



Fig. 35. Alzira i la seua expansió urbana.



Fig. 36. Antic llit del riu Túria a València. Espais verds per als ciutadans.



Fig. 37. Antic llit del meandre del Xúquer a Alzira. Grans avingudes rodades articuladores.

PLÀNOLS DE L'EVOLUCIÓ HISTÒRICA DE LA CIUTAT EN RELACIÓ AMB EL RIU.



Fig. 38. Esquema cronològic de l'evolució de la ciutat vinculada amb el riu.

EL PASSEIG FLUVIAL D'ALZIRA

Entre els anys 2006 i 2008 es van executar obres de millora de la mobilitat urbana. Es va realitzar un passeig fluvial a la marge esquerra del Xúquer, per tal de vincular el Pont de Ferro i l'entorn de l'estació ferroviària. A més a més, es va habilitar un Recinte Ferial amb la incorporació de noves instal·lacions esportives. Totes dues intervencions van servir per veure les oportunitats reals que el riu i els seus voltants ofereixen.

L'objecte del nou projecte és condicionar l'entorn natural i ecològic de la marge dreta del riu Xúquer, des del Pont de Ferro fins el poliesportiu a l'aire lliure Jorge Martínez "Aspar" –al nou sector urbanitzat de la ciutat-. Es tracta de fer-lo accessible, recuperar la infraestructura verda, els actius ambientals, paisatgístics i culturals amb la voluntat de satisfer l'interès dels ciutadans per aquest espai. La intervenció consta de dues fases, una finalitzada en aquest any, 2015, i l'altra en procés d'actuació.

Al primera fase, s'ha restaurat i connectat, per mitjà d'un passeig o corredor fluvial per als vianants, un recorregut de 600 metres lineals, on s'instal·len zones d'esplai, esportives i de distracció. Entre les tasques realitzades es troben el desbrossament, la neteja superficial del sòl, la tala de canyars, esbarzers i rames d'arbusts, que afavoreixen a la creació de camins a les marges del riu que ens apropen al curs de l'aigua.

A més a més, per mitjà d'una escalinata de pedra que dona directament a la zona del riu, es comunica el Passeig Fluvial, per baix del Pont de Ferro, amb el Pont de José Pellicer i dona la possibilitat d'accedir a la zona del malecó i l'Hort de Redal. Tant la vegetació autòctona de ribera com les espècies invasores, s'havien apoderat de l'espai litoral notablement, donant a aquesta zona un aspecte molt degradat i poc cridaner per als ciutadans.



Fig. 39. Secció i plànols del projecte.



Fig. 40. Estat dels voltants del riu abans de l'actuació.

A les actuacions ambientals i socials, hi ha uns objectius específics a aconseguir:

_Eliminació d'espècies vegetals invasores com la canya (*Arundo donax*).

_Implantació d'una coberta vegetal herbàcia autòctona i disminució dels processos erosius superficials del sòl.

_Millora de l'estructura vegetal i de la diversitat de les comunitats vegetals potenciant la pròpia de l'ambient de ribera.

_Adequació morfològica i topogràfica.

_Senyalització i delimitació de camins que ens apropen al riu.

_Plantació d'arbrat.

_Instal·lació de tanques de fusta que serveixen com a protecció.

_Formació del passeig per a vianants.

_Mantenir el màxim grau de naturalitat a la zona.

_Recuperar els sistemes biològics associats a la ribera.

_Compatibilitzar la vida natural amb les persones plantejant els beneficis d'una relació del medi amb criteris de sostenibilitat.

DESCRIPCIÓ DE LES OBRES EFECTUADES:

_Desbrossament i neteja de la marge dreta del riu amb mitjans manuals i mecànics i eliminació dels residus procedents de la tala i poda. L'extracció de les restes vegetals és cremada controladament.

_Contenció de terres per gabions. Substitució de l'anterior estructura per a la contenció de terres per una estructura rectangular (3,00x1,00x1,00m) de malla hexagonal galvanitzada de triple torsió amb aram, plena de pedres, amb un parament exterior i superior carejat, nugat, cosit i atirantat amb aram de reforç.

_Formació del passeig per a vianants. Processos:

Retirada i apilat de la capa de terra vegetal,

Compactació al 95% d'un terraplè de 30 cm d'espessor,

Instal·lació de la lamina antiarrels ("plantex gold 125") per evitar el creixement de les males herbes, tot deixant respirar el sòl i sent químicament

inert i innocu per al medi ambient,

Escampat de graves de granulometria entre 3 i 5 cm. Espessor entre 12 i 15 cm.

Estès de paviment drenant format per una capa d'arena morterenga a base d'omplir i estendre arena de grava calcària triturada (granulometria entre 0,2 i 0,5 cm). Espessor entre 15 i 20 cm.

Instal·lació de taulons de pi de Flandes tractats i impregnats amb protecció per a exterior.

_Instal·lació de tanca de fusta –postes verticals amb travessers horitzontals-tornejada i impregnada en sals hidrosolubles per a protecció d'exterior.

_Plantació d'arbrat com: *Salix Alba*, *Tamarix Gallica*, *Celtis Australarium*, *Populus Alba Boleana*, *Quercus Elex* Enzina, etc. S'han plantat en torn els 150 arbres.

_Instal·lació de faroles solars "Leds-Sun 30" amb bateria i cèl·lula solar.

_Instal·lació de caixes niu per a aus i rates

penades. Es pretén augmentar aquesta població per tal de disminuir els insectes al voltant del riu.

Tot i el benefici aportat a la ciutat amb la nova intervenció, encara hi fan falta millores perquè després d'analitzar el lloc s'hi observa que els ciutadans no utilitzen aquest espai.

A més a més, la falta de manteniment de la zona dificulta el accés al mobiliari urbà situat a la vora del riu, ja que la vegetació ha envaït tot l'espai.



Fig. 41. Estat final del passeig fluvial.

5_ALTRES ACTUACIONS

_ADEQUACIÓ DE LA VORA FLUVIAL DEL SERPIS. GANDIA.

_PARC RIU LLOBREGAT. ÀREA METRO-POLITANA DE BARCELONA

_ADEQUACIÓ DE LA VORA FLUVIAL DEL SERPIS. GANDIA. 2010.

VAM10 Arquitectura y paisatge.

Miguel del Rey, J. Ignacio Fuster.

El projecte de rehabilitació i millora de l'espai fluvial del Serpis, al seu pas per la ciutat de Gandia, presenta molts punts en comú amb el que s'ha explicat en aquest treball i ha servit de referència en el seu desenvolupament.

Es tracta d'una intervenció a escala local englobada dins d'un projecte amb un àmbit d'aplicació més gran, l'Urbacost, amb el qual es pretén posar en valor el corredor natural del riu Serpis, des de la Serra de Mariola fins al Port de Gandia.

VAM10 projecta a Gandia l'arquitectura d'un paisatge on la restauració del front emmurallat deu ser el protagonista principal, donant-li així la importància que li correspon a la història de la ciutat. D'aquesta forma, la muralla i el casc històric marquen les línies des de les quals es dissenyen les proteccions necessàries

per evitar les inundacions en aquesta part de Gandia.

Tot i que no afecta a tot el tram, la intervenció dóna forma a un passeig que permet comunicar a peu Gandia per la marge del riu.

Projectes conjunts

Per a dur a terme el projecte, els arquitectes han analitzat detalladament totes les actuacions planejades: tant les de millora del corredor del Serpis, com la de Navarro Baldeweg en la Plaça del Tirant o la rehabilitació del Palau Ducal i els seus voltants. L'objectiu és desenvolupar-ho tot de forma conjunta.

El tractament que fa Navarro Baldeweg a la Plaça del Tirant busca la creació de grans espais que alternen la llum solar, l'ombra, la vegetació artificial i una làmina d'aigua. Es troba situada junt al riu, en l'últim tram del Passeig de les Germanies, sobre l'aparcament del Serpis i davant del Palau Ducal. Al no poder introduir vegetació natural, l'arquitecte aposta per



Fig. 42. Intervenció de VAM10. Restauració del front emmurallat



Fig. 43. Plànol i secció de les 3 intervencions conjuntes a la vora del Serpis al seu pas per Gandia.



Fig. 44. Intervenció de Navarro Baldeweg.



Fig. 45. Tercera intervenció a la vora fluvial del Serpis.



Fig. 46. Cita d'Ausiàs March, vinculació riu- cultura.

elements de construcció d'alumini lacat en verd i negre situats sobre bancals, els quals s'integren amb el paisatge fluvial mitjançant murs de contenció a tres altures.

L'entorn de la plaça també és obra de Navarro Baldeweg. És l'encarregar de dissenyar el sistema defensiu de portes del Palau Ducal i l'accés al riu des del Passeig de les Germanies. Així, decideix dotar d'escaleres i rampes inclinades per a millorar l'accessibilitat entre la plaça i el Serpis.

En funció d'aquesta intervenció, s'elabora el projecte d'adequació de la vora fluvial del Serpis.

Història i patrimoni

La intervenció a la vora fluvial del Serpis, no podria entendre's sense la perspectiva històrica de la ciutat de Gandia. La capital de la Safor, va jugar un paper molt important als segles XIV i XV, on va aconseguir el seu màxim esplendor. Al 1399, Alfons Aragó i Foix rep el títol de

duc, convertint la ciutat de Gandia en el centre del ducat. Aquest estableix una cort famosa en l'època que alberga figures literàries tan importants com Ausiàs March, Joanot Martorell o Joan Roís de Corella. El seu fill, Alfons el Jove, continua la tasca de son pare: edifica el Palau Ducal, reforma la col·legiata i potencia la cultura a la ciutat. El Palau, és un dels edificis amb més història del ducat. Té set segles d'història i en ell han deixat petjada il·lustres personatges, el més famós, Sant Francesc de Borja, de qui es parlarà més avant.

Anys després, el 1485, el ducat és adquirit per Roderic de Borja (futur papa Alexandre VI), entrant a formar part de la poderosa família dels Borja.

Més tard, serà Francesc de Borja qui heretarà el ducat. Aquest, emprèn una tasca urbanitzadora centrada en l'ampliació del recinte urbà i la construcció d'un nou cinturó de muralles. Com es pot intuir, la importància de la història de Gandia fa que actualment

sigui l'encarregada de marcar les línies d'actuació en el desenvolupament dels nous projectes, tant al nucli urbà com a la vora del riu. Des d'aquest context, la adequació de la vora fluvial del Serpis tracta de posar en valor la importància de la muralla i el Palau Ducal.

La proposta planteja una reformulació del mur de contenció del riu al seu pas pel front emmurallat, buscant una materialitat que s'integre perfectament amb la fortalesa.

A més, es dona protagonisme a una de les antigues portes d'accés a la ciutat a través de la muralla, amb la creació d'un conjunt de rampes i escales conformades per un paviment empedrat amb còdols.

A l'altra vora del riu, combinada amb el nou passeig fluvial del projecte del corredor del Serpis, s'ha buscat una conjunció entre la cultura de la ciutat i els nous espais. Per a fer-ho possible, s'incorporen algunes cites d'Ausiàs March, escrites en alguns punts del recorregut.

Gandia oberta al Serpis: un passeig pel riu.

Les diferents actuacions realitzades a Gandia, han transformat completament l'espai fluvial.

L'existència del passeig a les dos vores del riu ha sigut el nexa d'unió entre la ciutat i aquest. L'entorn del Serpis ha passat de ser un espai oblidat dins la ciutat borgiana, a convertir-se en un punt d'encontre per als gandians. Actualment, gràcies al projecte de rehabilitació paisatgística, és possible fer diversos recorreguts a peu o amb bicicleta a les dos vores del riu, practicar esport en un entorn natural o gaudir de l'aire lliure i desconnectar del ritme vertiginós de la ciutat.

L'actuació de Del Rey, així com tots els projectes que s'han desenvolupat conjuntament amb la seua proposta, han recuperat la relació entre Gandia i el Serpis i conseqüentment, han dotat de vida al riu.



Fig. 47. Corredor del Serpis, Projecte Urbacost.

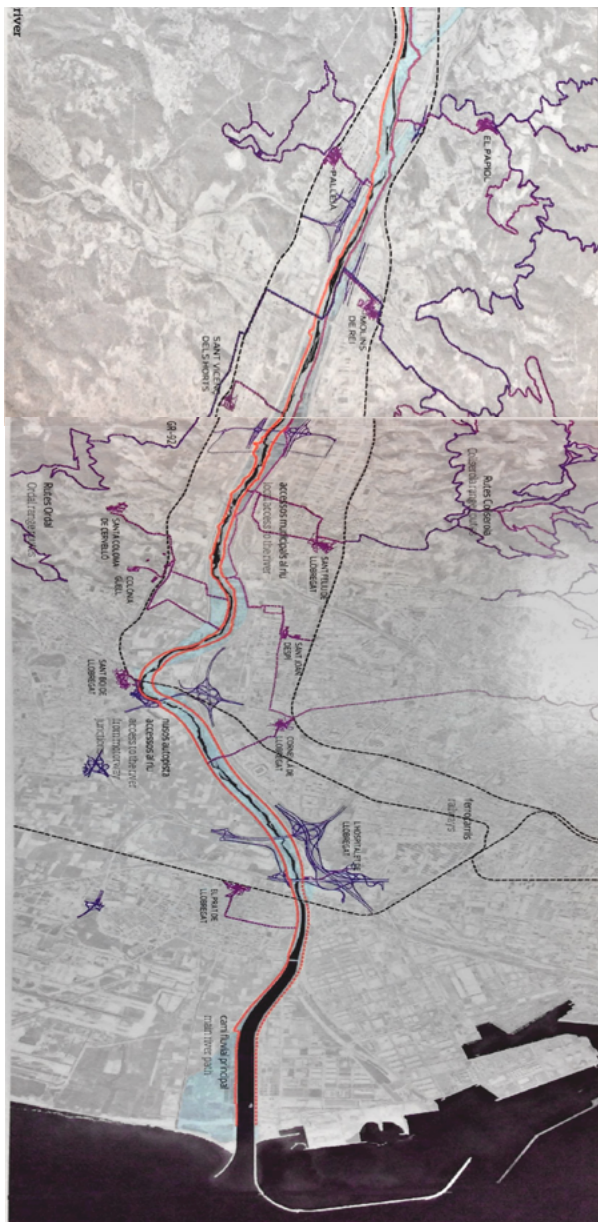


Fig. 48. Tram metropolità del riu Llobregat

PARC RIU LLOBREGAT. ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA.

El riu Llobregat és un dels principals eixos vertebradors del territori metropolità i un dels espais fluvials més importants de Catalunya.

Al voltant del riu s'han produït el desenvolupament de processos industrials, la implantació d'infraestructures i una ràpida transformació de les ciutats. Aquest factors creen la necessitat de protegir-lo i de garantir la qualitat ecològica i paisatgística del riu, per mitjà de diversos projectes: la creació del primer equip de rius (anys 90), el Projecte Marc de Recuperació de l'Espai Fluvial del Llobregat (2003) i el Conveni – Consorci per a la recuperació i Conservació del riu, entre altres.

El projecte metropolità del Llobregat ofereix una visió de futur que ens connecta amb el seu passat. Es tracta d'una transformació territorial oberta, on el riu és un espai multifuncional en el

que destaquen els aspectes econòmics, ecològics (connexió d'espais naturals de l'interior i la costa) i socials (connexió de ciutats, amb recorreguts a peu o en bicicleta). El projecte ha consistit en la integració paisatgística de les construccions i infraestructures necessàries per a la economia, el desenvolupament d'ecosistemes i la cerca de complicitat i sinergies amb els valors ambientals.

Ecologia

Canvis en les cobertes del sòl

Durant les últimes dècades, les terres de cultius han sigut substituïdes dràsticament per infraestructures i urbanitzacions, produint conseqüències negatives al territori:

- Pèrdua de sòls productius.
- Impermeabilització del territori.
- Contaminació de l'aqüífer.
- Creixement de la població i les urbanitzacions.
- Augment de l'alliberament de CO2.
- Freqüentació de zones naturals.
- Acceleració en els fluxos d'aigua i energia (major consum)

Instal·lacions de l'aigua

El riu Llobregat desemboca dins l'àrea metropolitana de Barcelona on sustenta l'abastiment de gran part de la població i és utilitzat per a l'agricultura, mitjançant els canals de reg que deriven del riu.

L'aigua s'obté d'un ús conjunt de l'aigua superficial i de l'aigua de l'aqüífer (en cas de no disposar d'aigua superficial).

Morfodinàmica fluvial

És l'estudi de les formes del riu, modificades per l'erosió i pel transport de sediments.

Històricament el riu tenia un llit ample i sovint produïa fortes inundacions que causaven una gran erosió i la destrucció de cultius. En 1970 es va procedir a la canalització del riu (secció trapezial) amb petites terrasses d'inundació. Les infraestructures han marcat els límits del riu.

Com es comportarà el riu en el futur? Probablement per impedir la força de la natura l'única solució serà la recuperació

de les planures d'inundació.

Zones naturals associades al riu

El riu compta amb diverses zones per a la nidificació i protecció d'espècies:

- Zones arbrades (bosc de ribera)
- Platges i illots fluvials
- Pradells, herbassars i zones d'inundació temporal
- Talussos fluvials
- Bardisses
- Assuts i recloses (aigües estancades)
- Canyissars

Societat

La percepció col·lectiva del paisatge ha canviat completament el riu.

Causa:

-Desenvolupament metropolità de Barcelona: Infraestructures paral·leles al riu i línies fèrries que travessen diagonalment el riu.

Conseqüència:

-Pèrdua del paisatge, destrucció visual de la vall. És impossible la percepció de la secció de la vall.



Fig. 49. Basses de recàrrega de l'aqüífer al meandre de Ca n'Albareda a Castellbisbal.



Fig. 50. Parc agrari del Baix Llobregat i marge dreta del riu.

Necessitat:

Apareix la necessitat de recuperació del riu i la seua vall, per mitjà de la recuperació de la vegetació de ribera, dels passos sobre el riu i de camins d'accés des dels municipis i des de les marges del riu. A més es necessària la reinvençió de paisatges amb el riu com a fil conductor, mitjançant la incorporació de nous usos (passeig per a bicicletes o a peu) i la habilitació de zones d'oci.

Tornar al riu. Accessibilitat en el Llobregat.

Abans de quedar confinat entre autopistes, existia una rica relació entre la població i el riu: Agricultura, romeries, plantacions, pesca, estructures efímeres per a creuar-lo en el passat (gran concurrència). Amb el pas del temps, s'ha produït la pèrdua de la relació inclús es dona el cas de que els escolars tenen dificultats per a identificar aquest riu com un dels principals rius catalans. Tot açò ha sigut conseqüència del desenvolupament de les infraestructures per a abastir l'àrea metropolitana de Barcelona.

Solucions al problema:

- Camí longitudinal de 30 km a les dos marges, unides pel pas del Pont del Diable (Martorell)
- Punts per a veure el riu, respecte per les zones de més valor ecològic.
- En zones del riu pròximes a nuclis urbans: els boscos de ribera com la porta que comuniqui el riu amb la ciutat; oferta de programes lúdics i camins transversals per a "baixar al riu".

D'aquestes solucions apareix el concepte de estendre el riu a la ciutat, interessant per les seues propostes de recuperació de l'estructura arborescent de la conca; recuperació de les traces dels petits rius i rieres; camins transversals d'accés al riu i estructures que presenten el riu a la ciutat (passos aeris, passarel·les...)

PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

El parc es situa a la vall baixa del riu Llobregat i la seua activitat predominant és, com el propi nom indica, l'agricultura.

Està estructurat en parcel·les agrícoles (3262) d'aproximadament 4895 m² cadascuna. El parc compta amb diverses infraestructures al seu servei: una xarxa de reg amb doble funció doble (reg i drenatge d'aigües pluvials) i una xarxa de camins per accedir a les terres de cultiu.

Aquestes parcel·les, presenten un gran canvi de percepció. Abans es mostrava com un espai fragmentat, caracteritzat per una perspectiva individual de la que formaven part diferents termes municipals; actualment, es tracta d'un conjunt, una visió global del parc.

Pel que fa a la regulació urbanística, cal dir que les expectatives de transformació urbanística fan que es compren terres amb una intenció especulativa i no per a treballar la terra, derivant en un greu

problema. El repte del Parc Agrari és garantir la continuïtat de l'agricultura professional.

Per a solucionar el problema es plantegen diverses solucions: promoure el lloguer de terres (més dinàmic i transparent) i crear un programa de formació de nous treballadors i nous empresaris agrícoles. L'instrument encarregat de resoldre-ho és el Pla de Gestió i Desenvolupament del Parc Agrari .

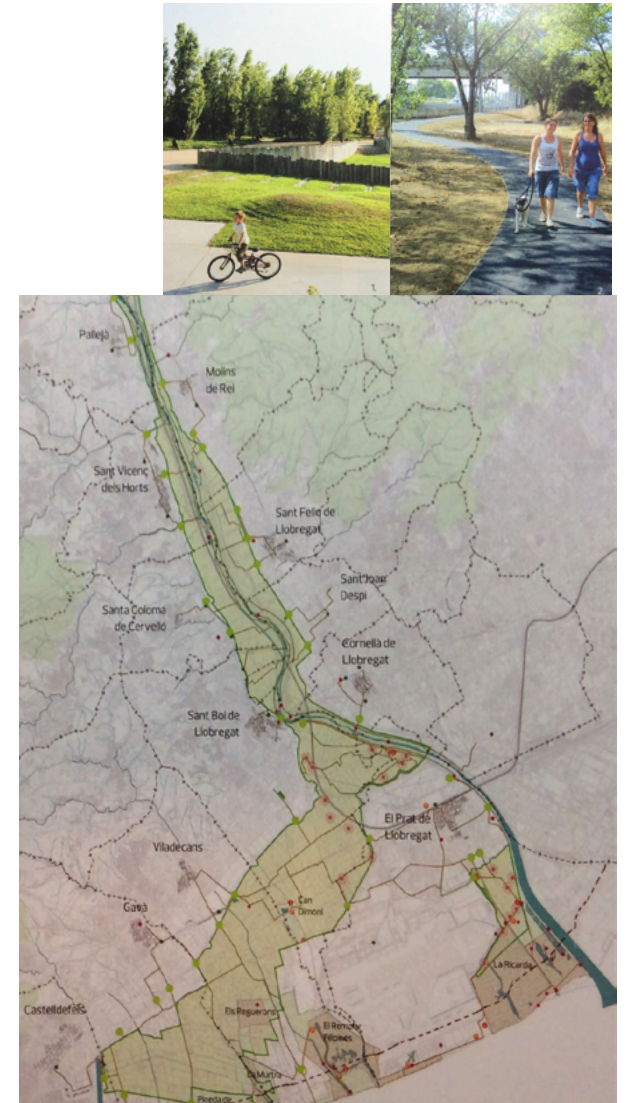


Fig. 51. Mapa de l'ús social del Parc Agrari del Baix Llobregat.

6_CONCLUSIONS

Com hem pogut observar als projectes mencionats a l'apartat anterior, apareixen nombroses similituds entre ells i el cas d'estudi del riu Xúquer al seu pas per Alzira.

Hi podem destacar algunes estratègies que s'han dut a terme en els projectes realitzats per a que servisquen d'aplicació a la proposta que plantegem.

 _Recuperació de la memòria històrica del lloc.

 _Millora ambiental de la llera i de les planes d'inundació.

 _Integració de la cultura en l'espai fluvial.

 _Millora de l'accessibilitat entre el riu i la ciutat, així com la interrelació entre els municipis de la conca hidrogràfica.

 _Sistemes de drenatge i depuració de l'aigua.

 _Mètodes de participació ciutadana per a canviar la percepció col•lectiva del paisatge.

 _Tècniques de senyalització dels espais fluvials.

 A continuació, i per a finalitzar el present treball fi de grau, es presenta el plànol de diagnòstic de l'estat actual i les estratègies proposades per a una futura aplicació.